Syyttäjälaitos **28.9.2022** SY/1754/2022

Julkinen

Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Lakivaliokunta HE 143/2022 vp, asiantuntijapyyntö 20.9.2022

Lakivaliokunta perjantai 30.09.2022 klo 09.15

Esityksestä yleensä

Esitys on Syyttäjälaitoksen mielestä kannatettava ja tarpeellinen lähestymiskiellon tehostamiseksi ja uhrin turvallisuuden parantamiseksi ja myös Istanbulin sopimuksen asettamien kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Kiinnitämme kuitenkin vielä tässäkin vaiheessa huomiota siihen, mitä lausunnossamme 1.11.2021 (VN/1393/2020) totesimme. Syyttäjälaitoksen näkökulmasta ei lähestymiskiellon rikkomisasioihin liity sellaisia piirteitä, että ne pitäisi säätää tapauskohtaisista olosuhteista riippumatta kiireellisiksi pelkän rikosnimikkeen perusteella. Rikosvastuun toteuttaminen on varsinkin vaativammissa rikosasioissa yleisesti pitkittynyt rikosprosessista huolehtivan viranomaisketjun niukkojen voimavarojen vuoksi. Tässä tilanteessa tulisi suhtautua varovasti tiettyjä rikosnimikkeitä koskevien kiireellisyysperusteiden säätämiseen, koska tällaiset erityispriorisoinnit ovat omiaan vähentämään joustavuutta, jota ruuhkatilanteen hallitseminen välttämättä edellyttää viranomaisketjun toimijoilta.

Syyttäjälaitoksen resurssitarve

Poliisin arvion mukaan sen tietoon tulevien lähestymiskiellon rikkomistapausten määrä lisääntyisi hakemusten määrän kasvun ja sähköisen valvonnan tehostamisen myötä. Ehdotettu lainmuutos tulee siten lisäämään myös syyteharkintaan tulevien

lähestymiskiellon rikkomista koskevien rikosasioiden määrää. Poliisin arvioima 400 rikosasian lisäys merkitsisi kahden syyttäjähenkilövuoden lisätarvetta, koska yksi syyttäjä ratkaisee noin 200–250 rikosasiaa vuodessa.

Syyttäjälaitoksen lausunnossa 1.11.2021 (VN/1393/2020) mainittujen seikkojen lisäksi syyttäjälaitoksen resurssitarpeessa ja syyttäjien työmäärän lisääntymisessä on huomioitava se, että lakiehdotuksen 11 §:n 2 momentin mukaan väliaikaisen lähestymiskiellon määrää pidättämiseen oikeutettu virkamies. Myös syyttäjä on pidättämiseen oikeutettu virkamies pakkokeinolain 2 luvun 9 §:n nojalla. Poliisihallitus arvioi, että lähestymiskiellon määräämiskynnyksen alentuminen lisää väliaikaisia lähestymiskieltoja 200 kappaleella vuodessa. Oletettavaa on, että osa näistä tulee syyttäjän määrättäväksi joko niin, että poliisi saattaa asian esitutkintayhteistyössä syyttäjän arvioitavaksi tai niin, että väliaikaisen lähestymiskiellon määräämisen edellytykset aktualisoituvat vasta siinä vaiheessa, kun asia on jo syyteharkinnassa. Voidaan arvioida, että väliaikaista lähestymiskieltoa koskevien hakemusten määrässä tapahtuvasta kasvusta aiheutuisi syyttäjälaitokselle 50 uutta toimenpidettä vaativaa asiaa. Poliisihallitus on arvioinut yhden väliaikaisen lähestymiskieltohakemuksen käsittelyn käräjäoikeuskäsittelyineen vaativan noin 12 tunnin työpanoksen. Tällöin 50 uuden asian käsittely vaatisi Syyttäjälaitokselta 600 tunnin työpanoksen väliaikaisen lähestymiskiellon määräämiseen ja sen käräjäoikeuskäsittelyyn kuuluvissa menettelyissä. Sovellettaessa laskelmaan keskimääräistä 37,5 tunnin työviikkoa tämä tarkoittaisi 0, 3 henkilötyövuoden lisäresurssin tarvetta.

Syyttäjälaitoksen resurssitarpeen osalta on lisäksi otettava huomioon se, että esitetyt muutokset väliaikaisen lähestymiskiellon määräämisen edellytyksissä aiheuttavat syyttäjien koulutustarpeen. Lakiuudistuksesta tullaan järjestämään noin 420 syyttäjälle tunnin mittainen koulutus. Ajankäyttöä koskevassa arviossa on sovellettu Poliisihallituksen lausunnossaan antamaa näkemystä koulutuksen pituudesta ja

todettu sen olevan myös syyttäjälaitoksen näkemyksen mukainen. Koulutuksen järjestäminen ja osallistuminen koulutukseen edellyttää siten arviolta 0,4 henkilötyövuoden resurssitarpeen sovellettaessa keskimääräistä 37,5 tunnin työviikkoa.

Koska väliaikaisen lähestymiskiellon määräämisestä päättää ehdotuksen mukaisesti pidättämiseen oikeutettu virkamies, jollainen myös syyttäjä on, esitetyt lain muutokset tulevat aiheuttamaan syyttäjälaitokselle yhteensä noin kolmen henkilötyövuoden (82 104€ / HTV) lisäresurssitarpeen lähestymiskiellon rikkomista koskevien rikosasioiden syyteharkintana ja oikeuskäsittelyinä, väliaikaisten lähestymiskiellon määräämistä koskevina menettelyinä sekä koulutusten järjestämisinä ja niihin osallistumisina. Syyttäjälaitokselle aiheutuisi lisäksi yhteensä 15 000 euron (5 000 €/htv) lisäkustannus välttämättömistä henkilötyövuosiliitännäisistä palvelukeskus- ja perustietotekniikkamaksuista.

Jukka Rappe

apulaisvaltakunnansyyttäjä

Heidi Savurinne

valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Heidi Savurinne
Valtionsyyttäjä
Syyttäjälaitos
heidi.savurinne@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Jukka Rappe
Apulaisvaltakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
jukka.rappe@oikeus.fi